

Al doende leren | Samenvatting

Een onderzoek naar hoe jeugdhulpprofessionals de aansluiting tussen hun opleiding en de praktijk ervaren en hoe zij zich verder ontwikkelen in hun werk.

Kennisnetwerk
Jeugd Haaglanden

DE HAAGSE
HOOGESCHOOL

Professional-ervaringsonderzoek – meting eind 2024/begin 2025

Aanleiding

Jeugdhulpprofessionals moeten vaak moeilijke beslissingen nemen die grote gevolgen kunnen hebben voor jeugdigen en gezinnen. Algemene theoretische kennis en richtlijnen zijn helpend, maar passen niet altijd op de praktijksituaties. Reflectie, creativiteit en improvisatie zijn cruciaal om kennis en richtlijnen passend toe te passen. Daarvoor is niet alleen een goede opleiding nodig, maar ook voortdurend leren in de praktijk.

De opleiding biedt een goede basis,

maar om een goede jeugdhulpprofessional te worden, moet je ook veel leren in de praktijk. De praktijk is vaak complexer dan wat je tijdens de opleiding leert. Professionals vinden het belangrijk dat er in de opleiding ook aandacht is voor persoonlijke ontwikkeling. Bijvoorbeeld: weten wie je bent, waar je voor staat en waar je goed in bent. Dit helpt om trouw te blijven aan jezelf en in te schatten welke situaties je wel of niet aankunt.

Professionals leren voornamelijk informeel

in de dagelijkse praktijk. Ze leren door te kijken naar anderen, samen moeilijke of goed verlopen situaties te bespreken, en door feedback te geven en te krijgen. Vaak leren ze het meest van specifieke situaties, van de emoties die daarbij komen kijken, en van de kans om hierover na te denken – alleen of samen met anderen, zoals collega's, ouders of jeugdigen.

Professionals leren van het gebruik van hun professionele ruimte,

vooral in situaties waarin regels, richtlijnen en werkwijzen niet goed aansluiten. Ze noemen dat 'leren in het grijze gebied' of 'buiten de lijntjes kleuren'. Ze leren niet alleen van fouten, maar ook van wat goed gaat. Wat werkt in de dagelijkse praktijk levert vaak waardevolle inzichten op.

Professionals leren formeel binnen de organisatie

via trainingen en cursussen. Dit kan gaan om verplichte trainingen bij een nieuwe werkwijze, of om zelfgekozen cursussen met een persoonlijk ontwikkelingsbudget.

"Ik denk dat ik stiekem het meest geleerd heb van me bevinden in het grijze gebied. [...] Ik deed het eerst volgens het boekje en dat werkte dus echt niet. En dan ga je creatief in het grijze gebied en dan zie je dat het wel werkt!"

"Het is net als autorijden: je kunt twintig lessen volgen, maar pas als je echt de weg op gaat, leer je het in de praktijk."

Methoden

Een combinatie van een literatuurscan, analyse van eerdere interviews met startende professionals, nieuwe interviews met ervaren professionals en een groepsgesprek met professionals van het Platform Jeugdhulpprofessional Haaglanden.

Aanbevelingen

Voor organisaties:

- Stimuleer een lerende cultuur waarin professionals van elkaar en cliënten leren.
- Organiseer leren vanuit de praktijk, met aandacht voor wat goed gaat én wat beter kan.
- Bespreek het belang van professionele ruimte en stimuleer het delen van ervaringen uit het grijze gebied.
- Benut inzichten van professionals om werkwijzen te verbeteren.

Voor opleidingen:

- Richt je op zelfkennis, zelfzorg en omgaan met complexiteit.
- Leer studenten professionele ruimte te benutten en te werken in het grijze gebied.
- Verbind theorie met actuele praktijkvoorbeelden.
- Bereid studenten voor op blijvende professionele ontwikkeling.

Voor professionals:

- Blijf jezelf ontwikkelen en blijf nieuwsgierig naar ontwikkelingen in het vak.
- Maak ruimte voor reflectie en feedback. Zorg goed voor jezelf én anderen.
- Ken je waarden en gebruik ze om professioneel te handelen in het grijze gebied.

Meer weten?

Deze rapportage maakt deel uit van het professional-ervaringsonderzoek (PEO), dat periodiek de ervaringen van jeugdhulpprofessionals in de regio Haaglanden meet, specifiek op het gebied van professionele ruimte. Meer informatie over het PEO vind je op de [website](#). Daar zijn ook rapportages van eerdere metingen te vinden.

De leerroute van Nora | Voorbeeld

Kennisnetwerk
Jeugd Haaglanden

DE HAAGSE
HOOGESCHOOL

Zelfreflectie

Tijdens haar opleiding ontdekte Nora dat luisteren en doorvragen haar goed liggen. Ze gebruikt deze kwaliteiten bewust in gesprekken met ouders.

Opleiding:
MBO Sociaal Pedagogisch Werk (voltijd)
en HBO Social Work (deeltijd)

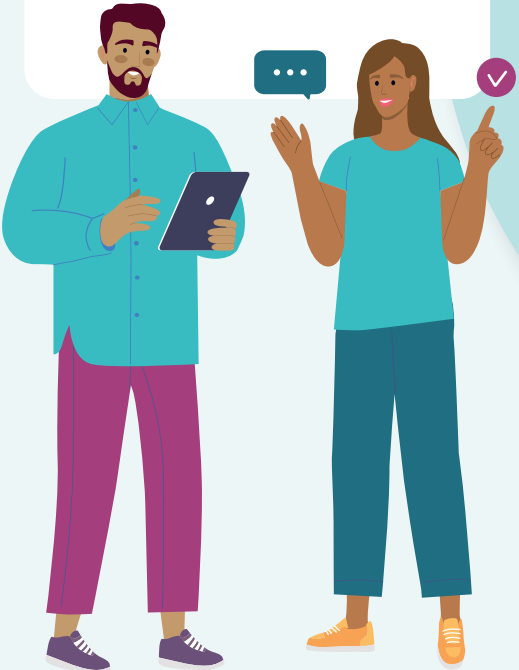
Werkervaring (7 jaar):
Gestart in de specialistische jeugdhulp,
werkt nu in de jeugdbescherming.

Naam:
Nora

Leeftijd:
27 jaar

Leren van ouders

Nora vraagt tijdens afronding van een traject altijd aan ouders hoe zij de ondersteuning ervaren, wat ze prettig vinden maar ook wat beter kan. Hoewel ze dit spannend vindt, leert ze veel van hun terugkoppeling, die haar 'rugzak' vult met handvatten die ze kan inzetten bij de ondersteuning van toekomstige gezinnen.

Scholing organisatie

Toen Nora begon in de jeugdbescherming volgde ze een interne opleiding, waarin ze leerde over onderwerpen zoals het signaleren van kindermishandeling. Later koos ze zelf een cursus over complexe scheidingen, omdat ze daar in haar werk vaak mee te maken heeft. De kennis uit die training deelt ze nu met haar collega's binnen de organisatie.

Leren in het grijze gebied

Nora leert naarmate ze meer ervaring opdoet in de jeugdbescherming steeds beter om haar aanpak af te stemmen op de specifieke behoeften van gezinnen, ook wanneer dit niet helemaal past bij de richtlijnen en regels. Ze zoekt dan naar passende alternatieven en gaat hier creatief mee om. Door haar keuzes met collega's te bespreken, maakt ze haar afwegingen zorgvuldig en kan ze deze verantwoorden.

